

Nyt kannattaisi rakennuttaa infraa

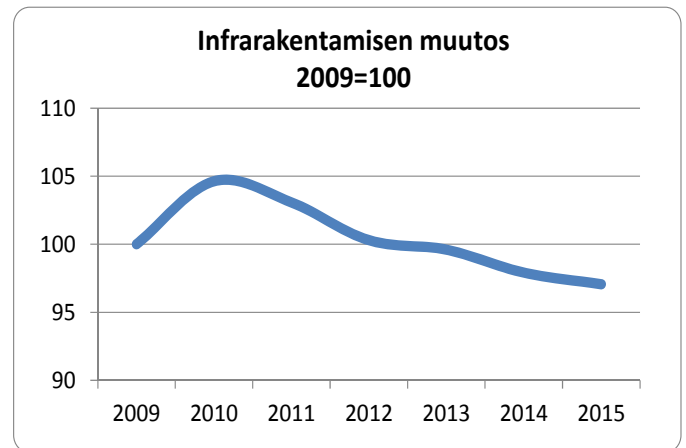
Euroopan taloustilanne on vuoden 2014 kuluessa heikentynyt. Tämä on vaikuttanut mm. Suomen teollisuustuotteiden vientiin ja viivästyttänyt infrahankkeiden käynnistymistä. Kunnat ovat pitäneet vaikeasta taloudellisesta tilanteesta huolimatta infrainvestointinsa hyvällä tasolla. Vuonna 2014 vain muutama infrarakentamisen sektori kasvoi, mutta nämä eivät nostaneet koko alaa vielä kasvu-uralle. Inframarkkinoiden odotettu kasvu siirtyy edelleen eteenpäin.

Infrarakentamisen määrän muutos 2014 =>2015

Tiet	vähenee
Kadut	vähenee
Radat	vähenee
Tietoliikenne	ennallaan
Energia	hieman kasvaa
Vesihuolto	kasvaa
Muu väylä ja ympäristörakentaminen	ennallaan
Kaivosten avaaminen	vähenee
Uudistalonrakentamisen alueosat	hieman kasvaa
Kiinteistöjen ulkoalueiden hoito	ennallaan
YHTEENSÄ	lievästi vähenee

Vuonna 2014 koko infrarakentaminen supistuu 1-2 prosenttia. Sama suunta jatkuu vuonna 2015, jolloin määrä supistuu edelleen arviolta 2 prosenttia. Väylien rakentaminen vähenee kauttaaltaan. Tie- ja katurakentaminen kokonaisuutena, ratarakentaminen mm. siksi, että kehärata ja metro ovat valmistumassa. Pissararataa ja länsimettoa vasta suunnitellaan. Kasvavia sektoreita ovat energiahuollon, lentoliikenteen ja vesihuollon rakentaminen.

Valtion budjetti. Vuoden 2014 lisätalousarvioissa myönnettiin rahoitusta Rauman meriväylän syventämiseen, maantie 148:n parantamiseen Keravan kohdalla, valtatie 3:lle rakennettavaan Arolammin eritasoliittymään sekä kantatie 77 Viitasaari-Keitele -osuuden perusparannukseen. Lisäksi Vt 6 Taavetti-Lappeenranta hanke sai suunnittelurahaa.

Vuoden 2015 budjetti vähentää perusväylänpitoa 83 milj. eurolla. Budjettiin on kirjattu uusina alkavina hankkeina Riihimäen kolmioraide, Helsinki—Riihimäki rataosan kapasiteetin nosto, Vt3 Tampere—Vaasa Laihian kohta, Oulu-Kajaani-Vartius Vt 22:n kunnostus, Pännäinen-Pietarsaari-Alholma radan sähköistäminen sekä Savonlinnan syväväylän siirto. Lisäksi Pohjanmaan radan rahoitusvaltuuksia korotetaan.

Kuntien investoinnit ovat heikosta taloustilanteesta huolimatta säilyneet kohtuullisella tasolla Isojen kaupunkien hankkeiden johdosta. Espoo investoi Turunväylään, Kehä II:een, Turuntiehen sekä suunnittelee kaupunkirataa välille Leppävaara-Kauklahti. Länsimetron jatkon rakennussuunnittelu on käynnissä. Vantaa panostaa mm. Kivistöön sekä valtion kanssa yhdessä kehärataan ja Kehä III:een. Helsingissä on käynnissä useita aluerakentamiskohteita. Pissara-rataa suunnitellaan yhdessä valtion kanssa. Tampereella panostetaan Rantaväylään ja siihen liittyviin aluerakennushankkeisiin. Tampereella ja Turussa suunnitellaan kaupunkiraitiotien rakentamista.

Yksityinen sektori

Huoltovarmuuden parantamiseen tähtäävä sähköverkkojen maakaapelointi jatkuu vielä vuosia. Teollisen tuulivoiman rakentaminen lisääntyi 2013 ja kaksinkertaisti tuotantokapasiteetin yhden vuoden aikana. Uusia tuulivoimahankkeita on vireillä runsaasti. Ratkaisut LNG terminaaleista tehdään syksyn 2014 aikana. Hajautettu pientuotanto on tulossa, jolloin yksityiset sähköntuottajat voisivat toimittaa ylimääräisen sähkön verkkoon. Hajautettu tuotanto vaatii investointeja myös sähköverkkoon. Useita kaivoshankkeita on vireillä (esim. Suhanko, Sokli, Hannukainen ja Talvivaaran laajennus), mutta tällä hetkellä investointeja tehdään vähän.

Talonrakentamisen piristyminen tuo töitä

Bruttokansantuotteen muutos

Kesän aikana vuoden 2014 alkupuolen myönteiset talousnäkymät kääntyivät negatiivisiksi. Uusimmat talousennusteet arvioivat vuoden 2014 bruttokansantuotteen jäävän noin 0,5 prosenttia miinukselle. Tämä tarkoittaa infrarakentamisen supistumista edelleen vuonna 2015, koska ennakoitu puolen prosentin kasvu ei riitä nostamaan infrarakentamista kasvu-uralle.

Suomen vientimaiden talous

Ruotsin (AAA) talouden kasvuennusteita on reivattu 2014 syksyllä alaspäin. Silti talouden ennustetaan kasvavan lähes 2 prosenttia. Vuodelle 2015 odotetaan yli 3 prosentin kasvua. Venäjän (BBB-) talouskasvu jää lähes nolnaan tänä ja ensi vuonna-kin ylletään arviolta vain yhden prosentin kasvuun. Saksan (AAA) talouskasvun ennusteet vuodelle 2014 ovat pudonneet vastaavasti kuin Ruotsin. Pakotteiden takia Saksan kasvu jääneekin tänä vuonna 1,5 prosenttiin.

Kiinan (AA-) talouskasvu supistui alhaisimmalle tasolle (noin 7 %) yli kymmeneen vuoteen. Talouskasvun ennakoitaan hidastuvan edelleen vuonna 2015.

Valtion ja kuntien rahoitusvaje

Viime vuoden (2013) loppuun mennessä julkisen sektorin velka suhteessa bruttokansantuotteeseen kasvoi 57 prosenttiin. Sopeutustoimista huolimatta valtiontalouden alijäämä säilyy suurena.

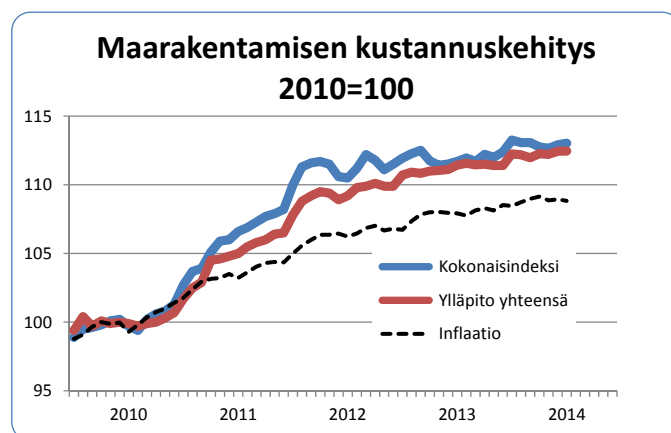
Uudistalonrakentamisen aluetyöt

Uusia asuntoja on aloitettu vuonna 2014 ennätysmääräisen vähän. Tästä huolimatta uudistalonrakentamisen aluetyöt ovat edelleen suurin yksittäinen infrarakentamisen sektori, arvoltaan 1,1 mrd euroa. Vuonna 2015 asuntorakentaminen piristyy.

Öljyn hinnan nousun taittuminen tasoitti kustannusnousun

Raakaöljyn jyrkkä hinnan nousu vuosien 2010–2011 taitteessa nosti maarakentamisen kustannuksia, koska öljytuotteita on mukana monissa infrarakentamisen panoksissa. Raaka-öljyn hinta on jäänyt korkealle tasolla vaikka onkin vuoden 2014 aikana laskenut jonkin verran. Tämä lasku on hillinnyt myös maarakennuskustannusten kehitystä.

Kalenterivuoden sisällä maarakentamisen kustannuksia ovat nostaneet maa- ja kiviainesten kallistuminen sekä työvoimakustannusten kasvu. Tilastokeskuksen maarakennuskustannusindeksin mukaan alan kustannukset nousivat 1,2 prosenttia vuoden 2013 heinäkuusta vuoden 2014 heinäkuuhun.

Lähde: Tilastokeskus

Suunnittelijat vähentäneet työntekijöitä

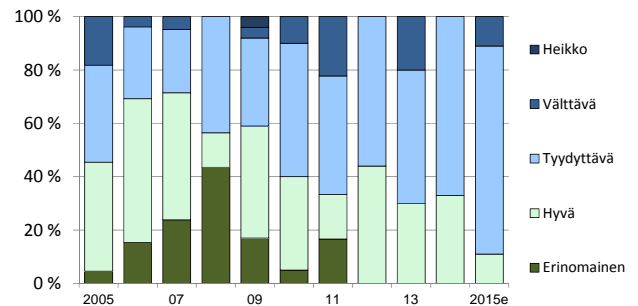

2010-luvun puolesta välistä lähtien infrasuunnittelun suhdannetilanne on syksyllä 2014 heikoin. Tilanne heikkenee edelleen vuonna 2015. Yritykset ovat sopeuttaneet työntekijämääräänsä merkittävästi enemmän (- 15 % henkilötyövuosia) enemmän kuin liikevaihdon puolesta (- 2 %) olisi ollut tarve. Työntekijöiden määrän vähennykset jatkuvat vuonna 2015, mutta maltillisemmin (- 3 %). Samoin ennakoidaan liikevaihdon kutistuvan (- 1 %).

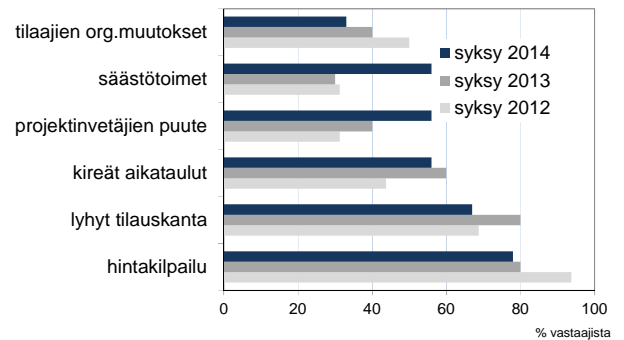
Vuoden takaiseen verrattuna paremmasta tilanteesta kertoo se, että hintakilpailu on vähäisempää ja tilauskantaankin olla hieman tyytyväisempiä. Ongelmaksi koetaan edelleen kireät aikataulut ja mm. projektinvetäjien puute.

Rakennuttajien mielestä suunnittelijoiden tarjoushalukkuus on lisääntynyt vuodesta 2012 lähtien. Tarjousten hintataso pidetään normaalina, mutta laskusuuntaisena.

Infrasuunnittelun ja -konsultoinnin suhdannetilanne

Ongelmat - infrasuunnittelu ja konsultointi

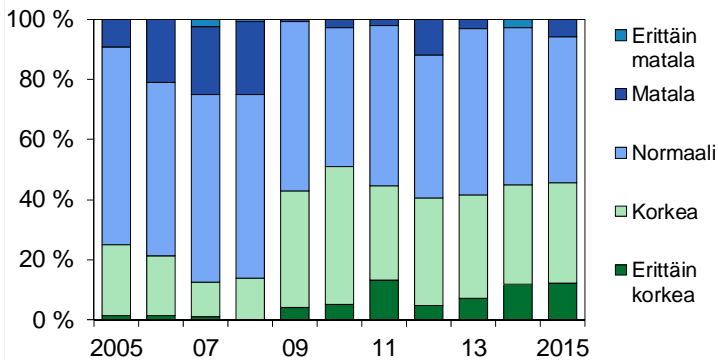

Lähde: Infrarakentaminen muutoksessa, suhdannekysely syksy, 2014

Suunnittelijat itse pitävät syksyn 2014 suurimpana ongelmana edelleen hintakilpailua. Sen vahvistaa rakennuttajien arvio odotettavissa olevasta hintatason laskusta.

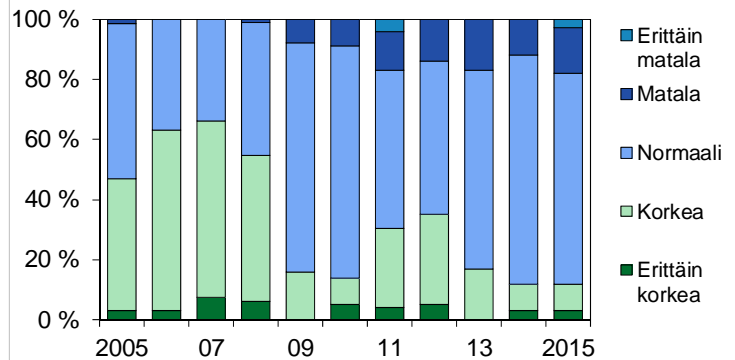
Tarjoushalukkuus - suunnittelijat

%-kyselyyn vastanneista rakennuttajista

Tarjousten hintataso - suunnittelijat

%-kyselyyn vastanneista rakennuttajista

Lähde: Infrarakentaminen muutoksessa, suhdannekysely syksy, 2014

Työt kiinnostaisivat urakoitsijoita

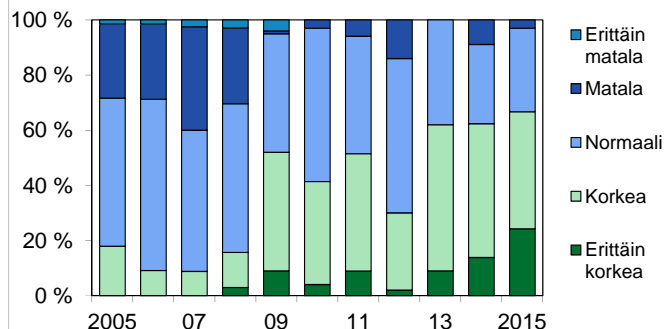
Tilausten turvaaman työkannan pituus oli kesällä 2014 edelleen kohtuullinen 5,6 kuukautta. Urakoitsijoiden toiminnan kannattavuus ja kaluston käytöaste ovat kuitenkin kääntyneet laskuun.

Yritysten resurssien käyttöaste on ollut edellisinä kesinä lähes 90 % mutta kesällä 2014 käyttöaste putosi 75 prosenttiin. Suhdanneilanteeseen ei odoteta parannusta lähikuukausina.

Rakennuttajien mukaan urakoitsijoiden tarjoushalukkuus on edelleen kasvanut. Urakoitsijoiden hintatasoa pitää suurin osa rakennuttajakyselyyn vastanneista normaalina, mutta matalaksi hintatason arvioivien rakennuttajien osuus on lisääntynyt kesästä 2013.

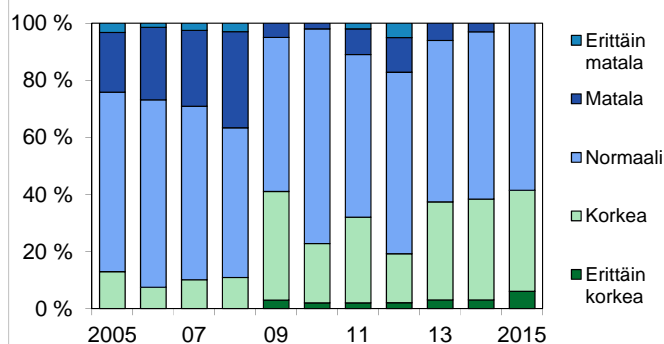
Tarjoushalukkuus rakennustöihin

%-kyselyyn vastanneista rakennuttajista

Tarjoushalukkuus hoitoon ja kunnossapitoon

%-kyselyyn vastanneista rakennuttajista

Lähde: Infrarakentaminen muutoksessa, suhdannekysely syyskuu, 2014

Kiire ja säästötoimenpiteet vaivaavat rakennuttajia

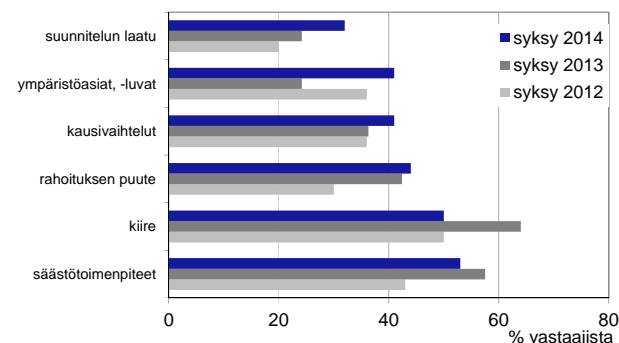
Syksystä 2013 syksyyn 2014 ovat eniten lisääntyneet hankkeiden ympäristöasioihin ja -lupiin liittyvät ongelmat. Toinen korostunut ongelma-alue on suunnittelun laatu.

Rakennuttajien mielestä säästötoimenpiteet ja kiireet ovat vähentyneet, mutta näihin kytkeytyvä rahoituksen puute on sen sijaan edelleen kasvanut syksystä 2013.

Yksityisten urakoitsijoiden infrarakentamisen markkinaosuuden kasvu on pysähtynyt. Tämän syksyn kyselyyn vastanneet rakennuttajat ilmoittivat ostavansa urakoitsijoilta rakennustöistään noin 82 prosenttia sekä hoidosta & kunnossapidosta lähes 54 prosenttia.

Ongelmat - rakennuttajat

%-kyselyyn vastanneista rakennuttajista

Lähde: Infrarakentaminen muutoksessa, suhdannekysely syyskuu, 2014

Katsauksen laatijat / lisätietoja: eero.nippala@tamk.fi tai tertu.vainio@vtt.fi

Lähteet:

Infra-alan rakennuttajien ja suunnittelijoiden suhdannekyselyt syyskuussa 2014

Tilastokeskuksen maa- ja vesirakentamisen suhdanneilastot

EK suhdannebarometri (infrarakentaminen)

Julkisen talouden tilastot, valtion talousarviot